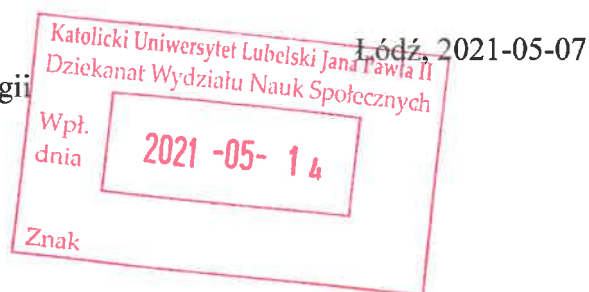


Prof. dr hab. Eleonora Bielawska-Batorowicz
Zakład Psychologii Klinicznej i Psychopatologii
Instytut Psychologii
Wydział Nauk o Wychowaniu
Uniwersytet Łódzki



Ocena dorobku naukowego dr Konrada Janowskiego dokonana w ramach zasad postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitacyjnego określonych w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Dr Konrad Janowski jest od 2010 roku pracownikiem badawczo-dydaktycznym (adiunktem) Wydziału Psychologii Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie (poprzednia nazwa: Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie). Wcześniej, w latach 2004-2012, był zatrudniony w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, w Katedrze Psychologii Klinicznej Instytutu Psychologii, początkowo w charakterze asystenta naukowo-badawczego, a następnie adiunkta. W latach 2001-2004 był doktorantem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Dyplom magistra psychologii (z wyróżnieniem) uzyskał w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w 2000 roku, a stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie psychologii w tej samej Uczelni w 2004 roku. Rozprawa doktorska dr Konrada Janowskiego – pt. *Osobowościowe uwarunkowania efektywności radzenia sobie ze stresem choroby. Badania empiryczne osób chorych na łuszczycę* – została przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Stanisławy Steuden. Ponadto dr Janowski uzyskał dyplom magistra filologii angielskiej (uzyskany w KUL w 2002 r.), a także dyplomy studiów podyplomowych „Seksuologia kliniczna” (2012 r. – Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie) oraz „Psychologia kliniczna” (2017 r. – Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie).

W uczelniach, w których dr Konrad Janowski był lub jest zatrudniony bądź z nimi współpracował (jak w przypadku Uniwersytetu Medycznego w Lublinie), prowadził intensywną działalność naukową, co znalazło odzwierciedlenie w licznych publikacjach. Pracę naukową, udokumentowaną publikacjami, prowadził także w czasie pobytu na stypendium w Università Cattolica del Sacro Cuore w Mediolanie. Spełnia to wymagania art. 219 ust. 1 pkt 3 Ustawy.

Ocena osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy)

Podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego jest cykl 9 artykułów naukowych, zatytułowany *Psychologiczna adaptacja do życia z przewlekłą chorobą*, opublikowanych w czasopiśmie naukowych znajdujących w wykazach czasopiśm Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego opublikowanych odpowiednio w 2017 i 2019 r. Wszystkie publikacje cyklu to prace zespołowe, których dr Konrad Janowski jest pierwszym autorem. Oświadczenia dotyczące określenia wkładu współautorów w każdą z publikacji wskazują na wyraźny i znaczący udział dr Janowskiego w projektowaniu i prowadzenie przedstawionych w nich badań oraz przygotowanie publikacji. Tym samym spełniony jest zapis art. 219 ust. 2 Ustawy. Co więcej, wskazuje to na duże kompetencje Habilitanta do prowadzenia badań w zespole, także interdyscyplinarnym, kierowania zespołem i koordynowania jego pracy na różnych etapach realizowania projektu naukowego.

Oceniany cykl artykułów dotyczy psychologicznej adaptacji do życia z przewlekłą chorobą, zagadnienia bardzo istotnego w obszarze psychologii klinicznej i psychologii zdrowia, tak ze względu na indywidualne i społeczne konsekwencje przewlekłej choroby oraz oczekiwania związane z interwencją medyczną i psychologiczną, jak i ze względu na możliwy rozwój oraz weryfikację teorii naukowych, wyjaśniających funkcjonowanie człowieka w sytuacji zdrowia i choroby. Badania przedstawione w ocenianym cyklu oparto na dobrze udokumentowanych podstawach. Ich najszerszym kontekstem teoretycznym jest transakcyjna teoria stresu, z której wyprowadzono główne założenia prowadzonych badań. Przyjęto zatem m.in., że: 1) choroba przewlekła stanowi stresor, który naruszając homeostazę uruchamia procesy ukierunkowane na przywrócenie równowagi; 2) adaptacja do choroby stanowi proces, którego efektywność nie oznacza wyłącznie skuteczności radzenia sobie ze stresem choroby; 3) pierwotna ocena poznawcza sytuacji choroby ma kluczowe znaczenie dla procesu adaptacji; 4) przy określaniu wskaźników adaptacji do choroby należy uwzględniać ich różnorodność. Takie założenia teoretyczne pozwoliły Autorowi ocenianego cyklu zaprojektować interesujące badania, poszerzające wiedzę o uwarunkowaniach procesu adaptacji do przewlekłej choroby. Pozwoliły także na wybór i operacjonalizację zmiennych, kluczowych dla analizy procesu adaptacji do choroby oraz na skonstruowanie narzędzi badawczych, pozwalających na prawidłowy pomiar tych zmiennych. Warto podkreślić, że badania przeprowadzono z udziałem dużych grup klinicznych, z zachowaniem standardów etycznych.

Uwzględniane w badaniach choroby przewlekłe to zespół bólowy korzeniowy, łuszczyca i inne choroby skóry oraz choroba nowotworowa, a zatem choroby o różnej etiologii, objawach i oddziaływaniu na jakość życia, a także o różnych rokowaniach co do zagrożenia życia. Niezależnie od swojej różnorodności stanowią silny stresor i wymagają procesu adaptacji, którego przebieg może być zróżnicowany i związany z wieloma uwarunkowaniami. Charakterystykę tych uwarunkowań znajdujemy w ocenianym cyklu.

Badania przedstawione w ocenianym cyklu artykułów dostarczyły interesujących i wartościowych wyników, rozszerzających wiedzę o psychologicznych aspektach adaptacji do przewlekłej choroby w przypadku osób dorosłych i dzieci. Na szczególną uwagę zasługują ustalenia dotyczące uwarunkowań jakości życia oraz znaczenie dla procesu adaptacji wsparcia społecznego i poznawczej oceny choroby.

Po pierwsze, w odniesieniu do chorób skóry wykazano wyraźny związek rodzaju i nasilenia choroby, lokalizacji zmian skórnych oraz częstości doświadczenia objawów (a zwłaszcza świądu w łuszczycy) z jakością życia. Określono również moderujący efekt cech temperamentalnych dla zależności pomiędzy nasileniem choroby a jakością życia. Co więcej, potwierdzono, iż jakość życia pacjentów z chorobami skóry jest wyznaczana także przez inne osoby. Ma to znaczenie w przypadku dzieci, gdyż znaczącą rolę w kształtowaniu jakości życia dzieci odgrywa styl radzenia sobie ze stresem ich rodziców.

Po drugie, wykazano znaczenie poznawczej oceny własnej choroby dla procesu adaptacji do niej. I tak w badaniach chorych z zespołem bólowym korzeniowym udokumentowano, że poznawcza ocena własnej choroby jest stabilnym i niezależnym od innych zmiennych predyktorem funkcjonowania psychospołecznego. W badaniach osób z chorobami skóry potwierdzono związek objawów z poznawczą oceną choroby, wskazując jednocześnie na możliwość mediowania takiej zależności przez nasilenie choroby. Zaś w przypadku kobiet po mastektomii wykazano związki poznawczej oceny choroby i spostrzeganego wsparcia społecznego pozwalające przypuszczać, że określone typy wsparcia społecznego wchodzi w interakcję z określonymi kategoriami oceny poznawczej choroby, a efekty te przekładają się z kolei na różnice w osiągniętej adaptacji do życia z chorobą.

Po trzecie, analizując rolę wsparcia społecznego dla adaptacji do życia z przewlekłą chorobą wykazano, że dla funkcjonowania psychospołecznego chorych szczególnie znaczenie ma negatywny wymiar wsparcia, określony jako poczucie deprivacji wsparcia, współwystępujący z gorszym funkcjonowaniem. Jest to spójne z koncepcją wsparcia społecznego jako bufora – deprivacja wsparcia byłaby tu czynnikiem ryzyka prowadzącym do nasilenia niekorzystnych aspektów funkcjonowania w obliczu stresu choroby, a jego obecność nie poprawiałaby pozytywnych aspektów funkcjonowania psychospołecznego. Co ważne w interpretacji wyników badania z udziałem chorych z bólowym zespołem korzeniowym, prowadzonego w modelu korelacyjno-regresyjnym, Habilitant zachował niezbędną ostrożność, zwracając uwagę na możliwe nakładające się na siebie zakresy wariacji zmiennych wprowadzanych do modeli regresyjnych jako zmienne wyjaśniające. W przypadku łuszczycy wykazano, że wsparcie społeczne jest istotnie skorelowane ze wskaźnikami adaptacji do życia z chorobą, ale odmiennie u obu płci. Po uwzględnieniu zmiennej płci, wsparcie rzeczowe było jedynym i głównym typem wsparcia społecznego, stanowiącym predyktor wskaźników adaptacji. Rolę wsparcia społecznego dla adaptacji do życia z chorobą potwierdzono także u kobiet po mastektomii, wskazując – tym razem – na znaczenie wsparcia duchowego. Pozwala to zakładać specyficzne dla niektórych chorób różnice związane z preferowanym przez pacjentów typem wsparcia lub też występowanie korzystnego dla adaptacji do choroby efektu różnych typów wsparcia w różnych chorobach.

Dużym walorem ocenianego cyklu jest przedstawienie w nim prac nad konstrukcją bądź adaptacją narzędzi pomiaru zmiennych związanych z adaptacją do życia z przewlekłą chorobą. Są nimi oryginalne narzędzia: *Kwestionariusz funkcjonowania psychospołecznego dla osób z zespołem bólowym korzeniowym*, *Skala akceptacji życia z chorobą*, pozwalająca ocenić wskaźniki adaptacji oraz *Skala wsparcia społecznego w chorobie*. Narzędziem adaptowanym jest kwestionariusz *Skindex-29*, pozwalający na pomiar jakości życia związanej ze zdrowiem u pacjentów z chorobami skóry. Wspomniane narzędzia spełniają standardy psychometryczne i stanowią cenny zasób, z którego mogą korzystać inni badacze zainteresowani kliniczną psychologią zdrowia.

Reasumując, cykl pt. *Psychologiczna adaptacja do życia z przewlekłą chorobą* stanowi – w mojej ocenie – interesującą próbę opisaną i wyjaśnienia uwarunkowań adaptacji do choroby przewlekłej. Poszerza znacząco dotychczasową wiedzę w tym zakresie oraz dostarcza podstaw do projektowania działań terapeutycznych i profilaktycznych.

Ocena pozostałej działalności naukowo-badawczej, organizacyjnej i dydaktycznej

W dorobku dr Konrada Janowskiego znajduje się wiele artykułów naukowych opublikowanych w indeksowanych, punktowanych czasopismach oraz rozdziałów w monografiach. Ich tematyka jest spójna z problematyką cyklu stanowiącego podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Wskazuje to na konsekwentne rozwijanie zainteresowań naukowych i kompetencji badawczych oraz dużą aktywność naukową. Jej wyrazem są także liczne wystąpienia konferencyjne – krajowe i zagraniczne – dotyczące, podobnie jak publikacje, szeroko rozumianej psychologicznej problematyki chorób przewlekłych. Dr Konrad Janowski realizował także, jako kierownik projektu lub wykonawca, badania w ramach projektów naukowych finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowe Centrum Nauki. Brał udział w pracach komitetów organizacyjnych kilku krajowych konferencji naukowych. Ponadto jest redaktorem naczelnym czasopisma *Advances in Cognitive Psychology* (lista MNiSW) oraz współpracuje w roli recenzenta z redakcjami takich czasopism jak: *International Journal of Dermatology*, *Family Medicine and Primary Care Review*, *Przegląd Psychologiczny*. Potwierdzeniem

formalnym wartości badań prowadzonych przez dr Konrada Janowskiego są wskaźniki naukometryczne – zwłaszcza liczba cytowań i h-indeks (w chwili przygotowywania recenzji baza Web of Science wskazywała wartości wyższe niż podane w autoreferacie).

Warto podkreślić działalność dydaktyczną dr Konrada Janowskiego, zwłaszcza liczne prace magisterskie przygotowane pod Jego kierunkiem oraz działalność organizacyjną w uczelniach, w których był lub jest zatrudniony.

Wnioski końcowe

Zainteresowania badawcze dr Konrada Janowskiego dotyczą psychologii klinicznej i psychologii zdrowia, zwłaszcza problematyki chorób przewlekłych i uwarunkowań adaptacji do życia z takimi chorobami. Dorobek, w tym cykl publikacji stanowiący podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, stanowi znaczący wkład w rozwój psychologii. Prowadzone badania wskazały na uwarunkowania psychologicznej adaptacji do życia z chorobą przewlekłą, procesualny charakter tej adaptacji oraz zróżnicowanie tego procesu i jego uwarunkowań w różnych chorobach, rozszerzając dotychczasową wiedzę w tym zakresie. Rezultaty badań mogą także stanowić naukową podstawę interwencji psychologicznej wobec pacjentów z różnymi chorobami przewlekłymi.

Przedstawiony cykl publikacji pt. *Psychologiczna adaptacja do życia z przewlekłą chorobą* i dorobek naukowy dr Konrada Janowskiego odpowiadają warunkom określonym w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wnoszę o nadanie dr Konradowi Janowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie psychologia.

